

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului

(înregistrat în Parlament cu numărul 360 din 05 Septembrie 2016)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Serviciul de Informații și Securitate, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Pornind de la art. 1 din proiect, acesta determină cadrul juridic și organizatoric al activității de prevenire și combatere a terorismului în Republica Moldova, modul de coordonare a activității subdiviziunilor specializate în prevenirea și combaterea terorismului, a acțiunilor întreprinse de autoritățile publice centrale și locale, de asociațiile și organizațiile obștești, de persoanele cu funcții de răspundere, de alte persoane, precum și drepturile, obligațiile și garanțiile persoanelor în legătură cu desfășurarea activității de prevenire și combatere a terorismului.

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat întru realizarea obiectivelor ce reies din Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană. Astfel, măsura respectivă se regăsește în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană (articolul 11 "Cooperarea internațională în lupta împotriva terorismului"), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808 din 07.10.2014. Prevederi similare se regăsesc și la Acțiunea 1, Obiectivul 1.6.1. "Consolidarea capacităților Republicii Moldova de prevenire și combatere a terorismului" din Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO pentru anii 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 641 din 30.07.2014.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. Contrar exigențelor art. 20 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă nu conține:

- o analiză fundamentală a condițiilor ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- o analiză fundamentală a efectului social, economic și de altă natură al realizării lui;
- referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- fundamentarea economico-financiară, realizarea unor reglementări (cu titlu de exemplu - cele conținute

în articolele 13 alin. (3), 37, 38, 39, 41) necesitând cheltuieli financiare și de altă natură;
- actul de analiză a impactului de reglementare, proiectul vizând unele aspecte ce țin de interesul persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți individuale:

Libertatea individuală și siguranța persoanei (art. 25 din Constituția RM)

Dreptul la apărare (art.26 din Constituția RM)

Dreptul la viața intimă familială și privată (art.28 din Constituția RM)

Inviolabilitatea domiciliului (art.29 din Constituția RM)

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia (art.46 din Constituția RM)

Drepturi garanții:

Dreptul la acces liber la justiție (art. 20 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței nu este asigurată. Proiectul nu conține prevederi care ar obliga organele publice să ofere informații accesibile și ușor disponibile, relevante și actualizate în ceea ce privește activitatea de prevenire și combatere a terorismului. În același sens, proiectul nu conține prevederi care ar stabili mecanisme ce ar facilita comunicarea cu populația.

7. Respectarea principiului participării nu este aplicabil.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este asigurată. Proiectul nu conține:

- prevederi care să permită monitorizarea instituției publice, a politicilor elaborate de acestea și să instituie un mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor monitorizării;
- prevederi care să oblige autoritățile să facă publice rezultatele controalelor acestora.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial Constituției. A se vedea pct. 16 din prezentul Raport, Analiza detaliată a textului proiectului.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. A se vedea pct. 16 din prezentul Raport, Analiza detaliată a textului proiectului.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform parțial standartelor internaționale. Proiectul conține prevederi (a se vedea subpunctele 5, 6, 7 și 10 din pct. 16 din prezentul Raport) care ar putea aduce la restrângerea mai multor drepturi garantate constituțional (a se vedea pct. 5 din prezentul Raport), dar și garantate printr-o multitudine de tratate internaționale. O astfel de restrângere este admisibilă doar în anumite condiții, condiții neasigurate de proiect. Astfel, proiectul este unul problematic prin prisma standartelor internaționale.

Declarația universală a drepturilor omului, în art. 29 alin. 2 se referă la posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă: numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice în art. 4 alin. 1, art. 5 alin. 2, art. 12 alin. 3, art. 18-19, art. 21, art. 22 alin. 2 prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Drepturile nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

Convenția europeană a drepturilor omului în art. 9 alin. 2, art. 10 alin. 2, art. 11 alin. 2 și art. 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO stabilește posibilitatea restrângerii drepturilor. Exercițarea dreptului nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Astfel, limitările, restrângerile și/sau derogările de la drepturile fundamentale ale omului sînt admisibile doar dacă:

- sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege;
- se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau morala publică, drepturile și libertățile celorlalți;
- sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică.

Potrivit jurisprudenței dezvoltate de CtEDO (Cauza Armann contra Elveției, Cauza Malone contra Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Cauza Iordachi și alții contra Moldovei, Cauza Rotaru contra României, Cauza Lupșa contra României), cea dintâi exigență - "prevăzute expres de lege" - se referă și la calitatea legii, care trebuie să fie publică, accesibilă, previzibilă. Or, proiectul, nefiind unul accesibil și previzibil, tocmai nu corespunde acestor condiții.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. Nu a fost identificată jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Proiectul/actul normativ este conform parțial jurisprudenței CtEDO. A se vedea pct. 11 din prezentul Raport.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ încalcă drepturile/libertățile. Unele prevederi ar putea constitui încălcare (omisiune/ignorare) a drepturilor omului. A se vedea pct. 16 din prezentul Raport, Analiza detaliată a textului proiectului.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate
1	Art. 3 - noțiunea de terorism	...	Comunitatea internațională	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din Revizuirea definiției.

		<p>terorism - fenomen cu un grad înalt de pericol social, caracterizat printr-o ideologie radicală și practică de influențare prin violență luarea unor decizii de către autoritățile și instituțiile publice sau organizațiile internaționale, însoțite de intimidarea populației și/sau de alte acțiuni violente ilegale;</p> <p>...</p>	<p>nu a reușit să definească unanim fenomenul terorismului. Totuși, următoarele elemente sunt comune pentru buna parte a definițiilor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) intenția și motivul; 2) mijloacele (utilizarea violentei sau amenințarea cu violența); 3) țintele (populație/subgrup/indivizi); 4) actorii/subiecții (indivizi/grupuri, organizații); 5) gradul de pericol (care este unul înalt). <p>În acest sens, noțiunea propusă prin proiect nu este suficient de cuprinzătoare, astfel nefiind respectate exigențele tehnicii legislative. În primul rând, definiția nu acoperă situația de amenințare cu violență. În al doilea rând, ar trebui să fie extinsă lista motivelor. Or, pe lângă cele legate de ideologie, fenomenul ar putea fi determinat și de motive politice, sociale,</p>	<p>legislația corelativă;</p> <p>Alți factori Nerespectare a exigențelor tehnicii legislative; Conflicte (interioare) ale normelor de drept;</p>	
--	--	---	---	---	--

			<p>religioase etc. De altfel, tocmai în cel din urmă sens sunt prevederile din art. 278 alin. (1) din Codul penal al RM, care califică actul terorist ca fapta comisă în scopul de a atrage atenția societății asupra ideilor politice, religioase ori de altă natură ale făptuitorului. Mai mult, și art. 28 alin. (3) din proiect operează cu noțiunea de "revendicări politice".</p>		
2	Art. 6 alin. (3)	<p>...</p> <p>(3) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova desfășoară nemijlocit activitatea de prevenire și combatere a terorismului. În cadrul acestuia, ca autoritate națională în domeniu, funcționează Centrul Antiterorist.</p> <p>...</p>	<p>Prevederile sunt interior controversate. Pe de o parte, Centrul Antiterorist se declară autoritate națională în domeniu, calitate ce i-ar implica un înalt grad de independență instituțională. Pe de altă parte, se stabilește că această entitate este creată în cadrul Serviciului de Informații și Securitate al RM, fapt ce nu-i garantează independența potrivită.</p> <p>Reținem obiecția și pentru art. 8</p>	<p>Alți factori</p> <p>Conflicte (interioare) ale normelor de drept;</p>	<p>Completarea cu norme care ar garanta independența Centrului Antiterorist. Eventual, această autoritate ar trebui să fie nu în cadrul, ci pe lângă Serviciul de Informații și Securitate al RM, conducătorul acesteia fiind subordonat nemijlocit directorului Serviciului, etc.</p>

			alin. (1) din proiect, Centrul Antiterorist fiind calificat ca subunitatea specializată în componența Serviciului de Informații și Securitate al RM, statut care este absolut nepotrivit (inferior) funcțiilor de bază și împuternicirilor care-i sunt delegate în virtutea art. 8 alineatele (2) și (3) din proiect.		
3	Art. 6 alin. (5)	... (5) Autoritățile administrației publice locale participă la prevenirea și combaterea terorismului în limitele împuternicirilor lor, stabilite prin acte legislative și alte acte normative. ...	Prevederi care, la aplicare, ar putea să nu fie întocmai conforme unuia din principiile descentralizării administrative, și anume - principiului corespunderii resurselor cu competențele, principiu statuat prin art. 3 lit. e) din Legea nr. 435 din 28.12.2006 privind descentralizare administrativă. Normele ar putea rămâne inaplicabile, pornind de la spiritul prevederilor din art. 6 din legea citată. Competențele care țin de autoritățile publice centrale pot fi delegate autorităților	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Alți factori Conflicte ale normelor de drept;	Revizuirea normelor.

			<p>publice locale de nivelurile întâi și al doilea, respectându-se criteriile de eficacitate și de raționalitate economică. Delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora. Delegarea de competențe este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente. De altfel, principiul descentralizării este unul din principiile administrării publice locale garantate prin art. 109 din Constituția RM. În partea ce ține de atribuțiile autorităților publice locale, reținem obiecția pentru întreg cuprinsul legii.</p>		
4	Art. 6 alin. (7)	<p>...</p> <p>(7) În caz de lichidare, reorganizare sau redenumire a autorităților menționate în prezenta lege, atribuțiile</p>	<p>Norme irealizabile pentru situațiile de lichidare, urmare a cărora nu se identifică succesori de drept.</p>	<p>Alți factori Norme irealizabile;</p>	<p>Excluderea sintagmei "lichidare,".</p>

		<p>acestor autorități în domeniul prevenirii și combaterii terorismului vor fi îndeplinite de către succesorii de drept ai acestora.</p> <p>...</p>			
5	Art. 8 alin. (3) lit. b)	<p>...</p> <p>(3) Centrul Antiterorist are următoarele împuterniciri:</p> <p>...</p> <p>b) să testeze în modconfidențial obiecte, utilaje, persoane, proceduri, localuri etc., în condițiile art. 18 din prezenta lege;</p> <p>...</p>	<p>Atât timp cât rămân nedezvoltate în conținutul unei legi organice, normele sunt categoric inacceptabile, putând aduce gravă atingere mai multor drepturi garantate constituțional (eventual articolele 25, 28, 29, 46, 54 din Constituția RM).</p> <p>Prevederile din art. 18, care în alin. (4), deleagă Guvernului competența de reglementare a condițiilor și procedurii de desfășurare a testelor antiteroriste, sunt insuficiente.</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare arestandardelor internaționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Excluderea normelor. Recomandare reținută pentru întreg proiect al legii.</p>
6	Art. 9 alin. (1) lit. e)	<p>(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale, prevăzute la art. 6, participă, în</p>	<p>Atât timp cât rămân nedezvoltate în conținutul unei legi organice, normele sunt categoric inacceptabile,</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare arestandardelor</p>	<p>Excluderea normelor referitoare la sistare sau completarea proiectului cu norme care ar reglementa</p>

		<p>mod stabilit, la prevenirea terorismului prin:</p> <p>...</p> <p>e) sistarea activității persoanelor juridice care împiedică buna desfășurare a măsurilor de prevenire și combatere a terorismului;</p> <p>...</p>	<p>putând aduce gravă atingere mai multor drepturi garantate constituțional (articolele 46 și 54 din Constituția RM).</p>	<p>internaționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>cuprinzător procedura.</p>
7	Art. 16 alin. (2)	<p>...</p> <p>(2) Persoanele fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, sunt obligate, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare, să acorde asistență autorităților cu competențe în domeniu, inclusiv, să pună imediat la dispoziția acestora bunuri mobile și imobile, alte obiecte și documente, precum și informații, pe care le posedă sau de care dispun despre fapte, evenimente, circumstanțe sau persoane care prezintă interes,</p>	<p>Atât timp cât rămân nedezvoltate în conținutul unei legi organice condițiile care ar impune obligativitatea în a acorda asistență, normele sunt categoric inacceptabile, putând aduce gravă atingere mai multor drepturi garantate constituțional (articolele 46 și 54 din Constituția RM). Aceeași obiectie reținem și pentru art. 17 în partea ce ține de obligațiile persoanelor juridice, subiecți de drept privat.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor constituționale; Prevederi necorespunzătoare arestandurilor internaționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Prevederi care încalcă drepturile/libertățile;</p>	<p>Excluderea normelor sau completarea proiectului cu norme care ar stabili expres, cuprinzător și exhaustiv condițiile care ar impune obligativitatea în a acorda asistență. Aceeași recomandare reținem și pentru art. 17 în partea ce ține de obligațiile persoanelor juridice de drept privat.</p>

		necesare pentru realizarea măsurilor speciale de investigații. ...			
8	Art. 20 alineatele (3) și (4)	... (3) Controlul se efectuează conform prevederilor legislației în vigoare și planurilor anuale aprobate de directorul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova. (4) Prioritățile și frecvența controlului obiectivelor din cadrul infrastructurii critice se stabilesc de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova. ...	Norme care contravin conceptual prevederilor Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;	Conformarea normelor cu prevederile Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul asupra activității de întreprinzător.
9	Art. 21 alin. (1)	(1) În vederea realizării măsurilor de asigurare a securității antiteroriste, companiile aeriene (transportatorii), care efectuează curse în/din Republica Moldova sunt	Obligație excesivă atât timp cât toți pasagerii sunt supuși controlului de frontieră de către Poliția de Frontieră.	Alți factori Obligație excesivă impusă unui subiect de drept privat;	Excluderea normelor.

		<p>obligate să transmită Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, după îmbarcarea la bordul aeronavei, însă nu mai târziu de momentul decolării, lista pasagerilor pentru ca aceștia să poată fi verificați până la momentul trecerii controlului de frontieră în statul de destinație. Verificarea are ca scop depistarea eventualelor persoane incluse în lista prevăzută la art. 10 alin. (1) lit. d) al prezentei legi.</p> <p>(2) Prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu legislația care reglementează protecția datelor cu caracter personal.</p>			
10	Capitolul VIII	Potrivit textului proiectului.	Proiectul este lacunar în partea ce ține de norme speciale, în temeiul cărora ar putea fi angajată de către o persoană răspunderea autorităților publice în cazul	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare standardelor internaționale; Prevederi necorespunzătoare jurisprudenței CtEDO; Omisiune/ignorare a drepturilor/libert	Completarea proiectului cu norme în sensul obiecției.

			<p>în care, în activitatea de prevenire și combatere a terorismului, i s-au prejudiciat drepturile și interesele. Astfel, în lipsa unor norme speciale clare, ar putea să se aducă atingere dreptului la apărare, garantat prin art. 26 din Constituția RM, dar și dreptului la accesul liber la justiție, garantat de art. 20 din Constituția RM.</p>	<p>ăților;</p>
--	--	--	--	----------------

Concluzii

Autor al proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Serviciul de Informații și Securitate. Categoria actului propus este lege organică, ceea ce corespunde exigențelor legii.

Pornind de la art. 1 din proiect, acesta determină cadrul juridic și organizatoric al activității de prevenire și combatere a terorismului în Republica Moldova, modul de coordonare a activității subdiviziunilor specializate în prevenirea și combaterea terorismului, a acțiunilor întreprinse de autoritățile publice centrale și locale, de asociațiile și organizațiile obștești, de persoanele cu funcții de răspundere, de alte persoane, precum și drepturile, obligațiile și garanțiile persoanelor în legătură cu desfășurarea activității de prevenire și combatere a terorismului.

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat întru realizarea obiectivelor ce reies din Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană. Astfel, măsura respectivă se regăsește în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană (articolul 11 "Cooperarea internațională în lupta împotriva terorismului"), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808 din 07.10.2014. Prevederi similare se regăsesc și la Acțiunea 1, Obiectivul 1.6.1. "Consolidarea capacităților Republicii Moldova de prevenire și combatere a terorismului" din Planul individual de acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova - NATO pentru anii 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 641 din 30.07.2014.

Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului.

Contrar exigențelor art. 20 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă nu conține:

- o analiză fundamentală a condițiilor ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- o analiză fundamentală a efectului social, economic și de altă natură al realizării lui;
- referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- fundamentarea economico-financiară, realizarea unor reglementări (cu titlu de exemplu - cele conținute în articolele 13 alin. (3), 37, 38, 39, 41) necesitând cheltuieli financiare și de altă natură;

- actul de analiză a impactului de reglementare, proiectul vizând unele aspecte ce țin de interesul persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător.

Proiectul reglementează domenii conexe următoarelor drepturi și libertăți fundamentale ale omului:

Dreptul la acces liber la justiție (art. 20 din Constituția RM)

Libertatea individuală și siguranța persoanei (art. 25 din Constituția RM)

Dreptul la apărare (art. 26 din Constituția RM)

Dreptul la viața intimă familială și privată (art. 28 din Constituția RM)

Inviolabilitatea domiciliului (art. 29 din Constituția RM)

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia (art. 46 din Constituția RM)

Proiectul nu asigură respectarea principiului transparenței. Proiectul nu conține prevederi care ar obliga organele publice să ofere informații accesibile și ușor disponibile, relevante și actualizate în ceea ce privește activitatea de prevenire și combatere a terorismului. În același sens, proiectul nu conține prevederi care ar stabili mecanisme ce ar facilita comunicarea cu populația.

La fel, nu este asigurată respectarea principiului responsabilizării. Astfel, Proiectul nu conține: prevederi care să permită monitorizarea instituției publice, a politicilor elaborate de acestea și să instituiască un mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor monitorizării; prevederi care să oblige autoritățile să facă publice rezultatele controalelor acestora.

Proiectul este conform parțial Constituției, dar și conform parțial legislației corelative (pentru detalii – a se vedea pct. 16 din prezentul Raport, Analiza detaliată a textului proiectului).

La fel, proiectul este parțial conform standardelor internaționale, dar și jurisprudenței CtEDO.

Proiectul conține prevederi (a se vedea subpunctele 5, 6, 7 și 10 din pct. 16 din prezentul Raport) care ar putea aduce la restrângerea mai multor drepturi garantate constituțional (a se vedea pct. 5 din prezentul Raport), dar și garantate printr-o multitudine de tratate internaționale. O astfel de restrângere este admisibilă doar în anumite condiții, condiții neasigurate de proiect.

Declarația universală a drepturilor omului, în art. 29 alin. 2 se referă la posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă: numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică.

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice în art. 4 alin. 1, art. 5 alin. 2, art. 12 alin. 3, art. 18-19, art. 21, art. 22 alin. 2 prevede posibilitatea restrângerilor și derogărilor de la drepturile pe care le cuprinde: Drepturile nu pot face obiectul unor restricții decât dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

Convenția europeană a drepturilor omului în art. 9 alin. 2, art. 10 alin. 2, art. 11 alin. 2 și art. 2 din Protocolul nr. 4 la CEDO stabilește posibilitatea restrângerii drepturilor. Exercițarea dreptului nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Astfel, limitările, restrângerile și/sau derogările de la drepturile fundamentale ale omului sînt admisibile doar dacă:

- sunt necesare într-o societate democratică și sunt prevăzute expres de lege;
- se impun pentru a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea sau moralitatea publică, drepturile și libertățile celorlalți;
- sunt stabilite exclusiv în vederea favorizării binelui general într-o societate democratică.

Potrivit jurisprudenței dezvoltate de CtEDO (Cauza Armann contra Elveției, Cauza Malone contra Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Cauza Lordachi și alții contra Moldovei, Cauza Rotaru contra României, Cauza Lupșa contra României), cea dintâi exigență - "prevăzute expres de lege" - se referă și la calitatea legii, care trebuie să fie publică, accesibilă, previzibilă. Or, proiectul, nefiind unul accesibil și previzibil, tocmai nu corespunde acestor condiții.

Pornind de la aceste constatări, unele prevederi ar putea constitui încălcare (omisiune/ignorare) a drepturilor omului (pentru detalii, a se vedea pct. 16 din prezentul Raport, Analiza detaliată a textului proiectului), vulnerabilități care necesită a fi remediate.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției